

—š— **Solska mladina v Gotovljah** je naredila dne 26. pret. mes. izlet na goro Oljko. Krasno vreme, vožnja po železnici, slikovit razgled, veselo petje, razne igre — vse to ostane otrokom v trajnem spominu.

—š— **Nemška sola v Hrastniku** dobi letos jeseni četrti razred, ki bo skrbel za pomembnejše slovenske dece.

Tržaške vesti.

—t— **Veroučiteljem tržaških občinskih šol** je mestni svet o priliki povišanja učiteljskih plač tudi povišal plače. Pri razpravah o tej točki je prišlo do klasičnega izjav. Posnemamo po poročilu „Edinosti“ z dne 30. julija: Cerniutz (soc. dem.) se je izjavil proti temu, da bi plačevala občina veroučitelja, češ, naj jih plača oni, ki jih potrebuje. — **M r a k** (lib.) pravi, da občina ne more predlagati zakona, ki določa, da se mora poučevati v šolah tudi verouk. — **P i t o n i** (soc. dem.) pravi, da zna, da občina veroučiteljev ne more odpraviti. Zato pa ni potreba, da bi se jim povišalo plačo. Predvsem oni nimajo potrebe, da bi imeli družino, a poleg tega zaslužijo tudi z verskimi funkcijami. Ako zaradi draginje ne morejo izhajati, se lahko obrnejo na škofijsko kurijo, da jim dovoli povišati takse za maše.

—t— **Odgovor „Slovencu“**. V slovenskem jeziku pisan klerikalni list „Slovenec“ je pred dobrim mesecem napadel tržaško slovensko učiteljsko na neverjeten denunciantski način. V eni številki „Tovariša“ se je potem obljubilo čednemu „Slovencu“ tak odgovor, ki bo urednikom najbolj neprijeten. In res, še preden smo sami pričakovali, je odgovor že tu. Dala ga je naša šolska oblast s tem, da nam je uredila prejemke, ki so v veljavi s 1. julijem t. l. Boljega odgovora se „Slovenčev“ uredniki v svoji velikanski ljubezni do slovenskega naprednega učiteljskega pač niso nadejali! — Saj tak odgovor je edino primeren takim zavistnim in škodoželjnim ljudem. — V koliko so pa naši tovariši na tržaškem to zaslužili, pokaže njegova udeležba pri Zavezini skupščini v Novem mestu.

Goriške vesti.

—g— **Grahovo ob Bači**. K vsoti 200 kron, ki jo je sklenilo plačati „Tolminsko učiteljsko društvo“ družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za obrambni sklad, so poleg že objavljenih prispevali sledeči: Albina Gerželj 3 K, Valentin Katnik 2 K, Stanko Trdan 2 K, Janko Gerželj 5 K, Anton Stres 3 K, Ivanka Mozetič 3 K, Oblesček 2 K. Nabranih je do sedaj 195 K 70 v. Hitro še ostali! M.

—g— **Nameščenje razpisanih služb v goriški okolici**. Učiteljem-voditeljem so imenovani: Maks Kuntih za Dol pri Opatjem-selu; Karel Fiegl zač. za Plave; Viktor Zgonik za Sv. Tomaž; Pavel Toroš za Vedrijan; Bih. Orel za Višnjevik; Pavel Toroš za Vedrijan; Filip Podgornik za Gorenjo Tribušo; Andr. Vodopivec za Gojače; Al. Vodopivec zač. za Podlake; učit. kandidat Kacafura za Kostanjevico; Ant. Tušar zač. za Vrtovin; I. Reja za Lepo-Zavrh; Franc Podgornik za Vrata-Gorenji Lokovec. Na mesta nadučiteljev pridejo gg.: Jos. Zajec v Lig; Rih. Orel zač. v Šmarje; Franc Troha zač. v Lokovec. Na mesta učiteljev pridejo gg.: Pavel Plesničar v Ajdovščino. Franc Zorn v St. Andrež; Albin Štritar in Emil Zorn zač. v Solkan; Franc Gabrijelečič v Ložice; Furlani ml. zač. v Prvačino. — Na učiteljska mesta so imenovane gospiče: Ljudm. Grlin za Grgar; R. Kuntih zač. za Skrilje; Otilija Strel za Šmarje; I. Tomažič zač. za Vitovlje; kand. Mlekuš zač. za Lokovec. Učiteljsko mesto za Kamnje se zopet razpiše. Nekatera nameščenja učiteljskih služb se izvrše tekom meseca avgusta.

—g— **Iz ožje seje c. kr. okr. šol. sveta sežanskega** dne 20. julija, odnosno pomnožene dne 23. julija t. l. — Na prošnje šol. vodstev se dovoli razne poprave na šolskih stavbah. Pri šol. posloju v Škrbini se sklone prizidati klet. Nekaterim kolegom se je nakazala petletnina. Štjaskemu vikarju se je nakazalo 369-60 K za pouk verstva v Stomažu. Odobrilo se je v Kobljeglavi določeno stavbišče za novo šolsko poslopje, oziroma ako bi se ne moglo tega kupiti, se naroča županstvu, da odbere drugo. Ustanovila se je nova enorazrednica na Brjah pri Gorjanskem, ki se otvori (ako zadoste občani na Brjah zahtevam okr. šol. sveta) l. 1911. Sklenilo se je ustanoviti ekspozituro v Dutovljah pri Tomaju, ako bodo to tudi deklice obiskovale, ki pohajajo sedaj v privatno šolo v Tomaju. Prošnja občanov na Ivanjemgradu glede osnove ljudske šole se zaradi manjkajočih predpogojev zavrne. Prošnja za razširjenje enorazrednice v Štorjah v dvorazrednico se začasno odloži. Odobri se računski sklep okraj. šol. zaloga za l. 1908. — Predsedništvo je poročalo, da je proti kupljenemu zemljišču za novo šolsko poslopje v Komnu vložen od nekajih občanov v Komnu priziv. Sklenilo se je ga predložiti deželnemu šol. svetu v rešitev. — K zgradbenemu prostoru v Kostanjevici se je sklenilo pozvati županstvo, da odkupi še zraven ležeče zemljišče za šolski vrt. Sklenilo se je obzidati in ograditi šolsko dvorišče v Gorjanskem ter odstopiti en del tega cestnemu

odboru proti plačilu 500 K. — Istotako se ogradi šolski vrt in dvorišče v Avberju. Glede zgradbe šolskega poslopja v Šempolaju se ponujano zemljišče odobri. Občini se odstopi svoječasno staro šolsko poslopje, ako prepusti šolskemu svetu brezplačno novo stavbišče ter prispeva s 1000 K za robote in 500 K v denarju. Na petrazrednici v Sežani se je sklenilo za V. razred ustanoviti s prihodajim šolskim letom paralelko, a v Komnu, za okoliške šole mesto kateheta s prejemki III. plač. vrste. — Definitivno se namesti Josipa Rustja v Mavhinja in Macarolovo v Povirju. Premeščenji so bili kolegi: Mahorčič v Lipo, Trčon Val na Volčjičgrad, Macarol v Tomačevco, Caharija v v Orlek in Vičič v Stomaž; koleginja Fakinova v Šempolaj, Trpinova v Repentabor in Gasparijeva v Kostanjevico. Nanovo so nameščenji učiteljski kandidatje: Cernatič Josip v Komen, Šeuka Fran v Povir in Fakin Vinko v Nabrežino. — Prošnje učiteljskih kandidatij so se morale v se zavrniti, ker ni v okraju razpoložljivih mest za ženske učit. osebe. Š.

—g— **Iz Komna poročajo**: Učitelji iz našega okraja, ki se udeležijo kmetijskega tečaja v Gorici, so: Anton Fakin ml, nadučitelj v Kostanjevici, Srečko Stres, učitelj-voditelj v Škrbini, L. Arko, nadučitelj v Lokvi, in J. Bavbar, nadučitelj v Zgoniku. Naj bi pouk, ki ga bodo na kmetijski šoli črpali, prišel v dobrobit šolski mladini in narodu našemu! — Znano je, da so v komensko petrazrednico vsolane vasi: Komen, Preserje, Volčjičgrad, Tomaževica in Malidol. — Poslednje tri vasi so izprošile svojo samostojno enorazrednico, in c. kr. deželni šolski svet je dovolil zaradi oddaljenosti od šole Volčjičgradem enorazrednico in baš tako enorazrednico skupno za vasi Tomaževica in Malidol, ki bo v Tomaževici. — V bodočem šolskem letu bodo tedaj otroci teh treh občin iz komenske šole izsolani, a v Komnu ostane vseeno petrazrednica za Komen-Preserje.

— **Učiteljem-voditeljem v Volčjemgradu** je imenovan Valentin Terčon, učitelj v Orleku pri Sežani, in v Tomaževici pa Jos. Macarol, učitelj v Nabrežini. — Dne 23. t. m. je bila seja občinskega in pomnoženega okrajnega šol. sveta in izvršila se so razna učiteljska imenovanja. Učiteljska zastopnika sta naprošena, da dotična imenovanja objavita v „Učiteljskem Tovarišu“.

— Pravkar je izšla imenitna knjiga „E r f a h r u n g e n u n d R a t s c h l ä g e a u s d e r S c h u l e u n d f ü r d i e S c h u l e“, ki jo je spisal Hans Trunk. Dobiva se pri Pichler's Witwe, Dunaj, V. Margaretenplatz 2. — Knjiga broji 261 strani in stane prav lično vezana 6 K. Hans Trunk je imeniten pedagog, pisatelj, ravnatelj učiteljskega in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Gradcu. — Sedaj je dovršil svoje 40-letno jako plodovito delovanje na šolskem polju. — Vse, kar je videl, slišal in sam poizkusil kot učitelj, ravnatelj in nadzornik, nam v tej knjigi predčuje in podaja dobrih nasvetov; hvale, kar je dobrega, a tudi graja, kar je slabega. — V svojem predgovoru piše, da je ta knjiga njegov testament, ki ga izročia učiteljsstvu v upoštevanje. Sklepa pa z Hoffmannovimi besedami:

„Immer vorwärts laßt uns streben,
dem Berufe treu ergeben,
unsrer Pflichten uns bewußt,
und vor allen Dingen Wahrheit
und in allen Dingen Klarheit,
das sei unsre Ehr' und Lust!“

Knjiga ima različna poglavja, in sicer: I. Die Persönlichkeit des Lehrers. II. Die Schulpflicht. III. Der Unterricht im allgemeinen. IV. Die einzelnen Unterrichtsgegenstände. V. Die schriftlichen Arbeiten und ihre Verbesserung. Vsako poglavje ima poleg tega še po več odstavkov. — Končno je pridoben „Sachregister.“ Za sedaj toplo priporočam to knjigo v nabavo. V prihodnji štev. „Učiteljskega Tovariša“ pa izpregovorim kaj več o tej imeniti knjigi.

A. L.

Istrske vesti.

—i— **Krščansko-socialni program v Istri**. Naše klerikalce veseli, da so se tudi v Istri začeli pojavljati klerikalci. To je bilo tudi pričakovati. Narodna ideja rodi v Istri jako lepe sadove. In pričakovati je, da bo prav kmalu slovenski in hrvaški narod toliko napredoval, da se bo podal v poslednjo bitko z Lahi, v kateri mora tudi končno zmagati. Klerikalci pa tega ne morejo videti, da bi se kak narod narodno emancipiral in gospodarsko povzdignil, ker v tem hipu je tak narod nedostopen za razne klerikalne mahinacije. Tako je tudi v Istri. Osrednji klerikalni komando, katerega štab se nahaja na Dunaju na vseučiliškem trgu — pri jezuitih, je zaradi tega izdal parolo, da se mora narodnostno gibanje v Istri nadomestiti s klerikalno politiko. Žalostno je le, da nekateri istrski rodoljubi še zdaj ne vidijo, od kod izhaja vsa ta klerikalna politika.

—i— **Novi ravnatelj kastavskega učiteljskega**. Glavni učitelj na učiteljskem v Kastvi Vladimir N a z o r je imenovan ravnateljem tega zavoda.

—i— **Glavna skupščina hrv. akad. ferialnega društva „Istra“** se letos vrši v Pazinu dne 13. avgusta v prostorih „Narodnega doma“ s tem-le dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika poslednje skupščine. 3. Poročilo upr. in revizijskega odseka. 4. Volitev novega odbora. 5. Organizacija društvenega dela. 6. Slučajnosti. Ker se bo istega

dne vršil tudi sokolski zlet, se nudi članom lepa prilika, da združijo poučno z zabavnim, koristno s prijetnim. Glasom § 8. poslovnika se imajo eventualni predlogi predložiti pisмено najkasneje tri dni pred skupščino.

Splošni vestnik.

Posebni vlak k „Zavezini“ skupščini v Rudolfovo odhaja dne 6. tm. iz Ljubljane — južni kolodvor ob 10. dopoldne, dol. kolodvor 10-11, Grosuplje 10-53, Št. Vid pri Zatičini 11-43, Trebnje 12-30 in pride v Rudolfovo 1-08. — Iz Rudolfovega odhaja dne 7. t. m. zvečer ob 9., Trebnje 9-38, Št. Vid pri Zatičini 10-18, Grosuplje 11-07, Ljubljana dol. kol. 11-48, juž. kol. 11-59. — Vozni listki imajo navadno ceno in veljajo za tja in nazaj, pri povratku so porabni tudi za navadne vlake.

K desetletnici „Slov. Zveze“ bi pripočeli Slomškarjem, da oddajo slavnostni govor vsekakor tov. Ravnarju, ki je vaju imeti slavnostne govore! Se li ni še nič sam ponudil? Sicer pa, saj smo že skoro pozabili, da on ni „izviren“ in da se spodobi, da ob taki svečanosti govori kak pristen Slomškar. Pač težko je bilo izbirati, in mi vemo, da so bili pri tem v silni zadregi. Radovedni smo pa, kako bo masa in večina zadovoljna, ko referent pride k dobi uskoštva in koristolovstva? Če je zgodovinar vesten, nikakor tega ne bo prezrl, mogoče pa, da iz usmiljenja do večine izpusti ali pa zasučje referent ta kapitel. Vemo pa že vnaprej, da večina ravno s tem referatom ne bo zadovoljna, ker je prenasilna in ekstremna, medtem ko bo referent (Jos. Novak) precej zmeren in obziren. — Glavni del za večino bo pa itak v „Unionu“, kjer bodo jedli in pili, saj to „Slov.“ (št. 174) sam poudarja, ko pravi: „Zlasti vabimo somišljenike tudi na komerz...“ Opozarjamo pa ljube naše tov., naj se pazijo, da v „Unionu“ kdo ne sne „zelenega volka“ in se ne zastrupi, ker bi bila to nesreča za slovenski narod!

Vračunanje velikih počitnic v šolsko prakso. Naučno ministrstvo je izdalo na deželne šolske svete ukaz, da se morajo odslej dalje provizoričnim učnim osebam vštevati tudi velike počitnice v službeno dobo.

V Mahrovem nemškem trgovskem učnem zavodu v Ljubljani je bilo minolo šolsko leto izmed 130 gojencev 81 Slovanov, 28 Italjanov in samo 20 Nemcev, in vendar je sovražnik vsega slovenskega.

Odprava konkordata v Avstriji. Dne 1. tm. je poteklo 40 let, odkar je odpravljen v Avstriji konkordat. Konkordat je dajal duhovščini nadzorstvo nad šolo, nad zasebnim in javnim življenjem, duhovščina je bila s pomočjo konkordata neomejena gospodarica v državi. Konkordat je odpravljen; 40 let poteka. Ali pa kaj čutimo to odpravo? Ni! Da, zgodilo se je celo to, odkar je odpravljen konkordat, da ima duhovščina v Avstriji dandanašnji v državi še večjo moč nego jo je imela pred 40 leti!

Zahvala.

Povodom smrti moje nepozabljene soproge Marije Rajšp, roj. Baumgartner, sem dobil od slavnega društva „Jubilejska samopomoč“ takoj izplačan znesek 476 K.

Imenovanemu društvu se za točno izplačilo kar najsrčnejše zahvaljujem in ga vsemu slovenskemu učiteljsstvu toplo priporočam.

Matevž R a j š p,
nadržitelj v p.

M a r i b o r, dne 1. avgusta 1910.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1954. Kranjsko. 190 1-1

Na dvorazredni ljudski šoli na Brezovici je stalno oddati izpraznjeno učno mesto z zakonitimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 25. avgusta 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenji prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani,
dne 20. julija 1910.

St. 2219. 1-1

V šolskem okraju Ljubljanske okolice se razpisujejo naslednje nadučiteljske službe z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje:

1. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli s šestimi vsoporednicami v Spodnji Šiški;
2. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli z dvema vsoporednicama pri D. M. v Polju;
3. nadučiteljska služba na trirazredni ljudski šoli na Ježici.

Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh nadučiteljskih služb je za vsako posebej predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenji prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani,
dne 27. julija 1910.

St. 1528. 192 1-1

Na enorazrednici v Šmartnem se razpisuje učiteljsko in voditeljsko službo z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenji prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku,
dne 28. julija 1910.

St. 1828. 1-1

Na petrazredni ljudski šoli v Krškem se razpisuje s tem nadučiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 28. avgusta 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščenji, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 28. julija 1910.

St. 1501. 191 1-1

Na trirazredni ljudski šoli na Bohinjski Bistrici se ima izven statusa namestiti služba nadučitelja s postavnimi prejemki in z naravnim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do konca avgusta 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščenji, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 25. julija 1910.

St. 1715. 1-1

Na trirazredni ljudski šoli na Suhorju se razpisuje učno mesto v stalno oziroma začasno nameščenje.

Zadostno opremljene prošnje je službenim potom semkaj vlagati do 24. avgusta t. l.

Moški prosilci imajo prednost.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,
dne 28. julija 1910.

St. 1519. 189 1-1

Na enorazredni ljudski šoli na Planini nad Jesenicami se bo stalno namestila služba učitelja in šolskega voditelja z zakonitimi prejemki in z odškodnino za stanarino.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 15. avgusta 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenji prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 20. julija 1910.

Zagrebski
Franck
..... kot tovarniško znarstvo
priporočujemo **najboljši** pridatek!
kat priznana za kavo!
© Regio 1902, 1903

**Če od jedi
želod'c tišči**

FLORIAN
pij! 52-28

Krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbelni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40
Kabinetna kakovost „ . 4-80
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarilo pred ponaredbami.

Našim rodbinam
priporočamo 52-12

Kolinsko cikorijo